

Žilinská univerzita v Žiline
Univerzita tretieho veku

Život a pohľadnicová tvorba Františka Parolka

Vypracoval: Juraj Jurikovič
Vzdelávací program: Zberateľstvo

Ak. rok: 2021/22
Semester: 1
Ročník: 1

František Parolek

Narodil sa 28. 7. 1882 v Staré Hutě v rodine domkára Cyrila Payrolka. Od mladosti bol umelecky nadaný, ale žiadnu školu tohto smeru nenavštevoval. Pracovné príležitosti hľadal predovšetkým vo vzdialenjších krajinách ako v Haliči alebo

Staré Hutě, Pol. 28. Gehalts- und Zinsbuch für das Jahr 1882									
Der Vater					Der Mutter				
Name, Stand, Wohnort					Name, Stand, Wohnort				
Filiation					Filiation				
1. 1882	28. 7.	1882	1.	1.	1. 1882	28. 7.	1882	1.	1.
Cyril Payrolka, Hausbesitzer, Staré Hutě					Maria Payrolka, Hausbesitzerin, Staré Hutě				
2. 1882	12. 12.	1882	1.	1.	2. 1882	12. 12.	1882	1.	1.
Cyril Payrolka, Hausbesitzer, Staré Hutě					Maria Payrolka, Hausbesitzerin, Staré Hutě				
3. 1882	11. 12.	1882	1.	1.	3. 1882	11. 12.	1882	1.	1.
Cyril Payrolka, Hausbesitzer, Staré Hutě					Maria Payrolka, Hausbesitzerin, Staré Hutě				
4. 1882	27. 12.	1882	1.	1.	4. 1882	27. 12.	1882	1.	1.
Cyril Payrolka, Hausbesitzer, Staré Hutě					Maria Payrolka, Hausbesitzerin, Staré Hutě				
5. 1882	28. 12.	1882	1.	1.	5. 1882	28. 12.	1882	1.	1.
Cyril Payrolka, Hausbesitzer, Staré Hutě					Maria Payrolka, Hausbesitzerin, Staré Hutě				
6. 1882	29. 12.	1882	1.	1.	6. 1882	29. 12.	1882	1.	1.
Cyril Payrolka, Hausbesitzer, Staré Hutě					Maria Payrolka, Hausbesitzerin, Staré Hutě				
7. 1882	30. 12.	1882	1.	1.	7. 1882	30. 12.	1882	1.	1.
Cyril Payrolka, Hausbesitzer, Staré Hutě					Maria Payrolka, Hausbesitzerin, Staré Hutě				
8. 1882	31. 12.	1882	1.	1.	8. 1882	31. 12.	1882	1.	1.
Cyril Payrolka, Hausbesitzer, Staré Hutě					Maria Payrolka, Hausbesitzerin, Staré Hutě				
9. 1882	1. 1.	1882	1.	1.	9. 1882	1. 1.	1882	1.	1.
Cyril Payrolka, Hausbesitzer, Staré Hutě					Maria Payrolka, Hausbesitzerin, Staré Hutě				
10. 1882	2. 1.	1882	1.	1.	10. 1882	2. 1.	1882	1.	1.
Cyril Payrolka, Hausbesitzer, Staré Hutě					Maria Payrolka, Hausbesitzerin, Staré Hutě				

Rodný list Františka Paroleka (kniha narodenia)

na Ukrajine. Spolu s mladším bratom Klementom sa živili výzdobou kostolov a podieľali sa aj na výzdobe kyjevského divadla.

V zemlianke Českej družiny (1925)

V roku 1914 bol v Rusku a tu ho aj zastihol začiatok 1. svetovej vojny. V auguste toho istého roka sa prihlásil do Českej družiny a podobne ako ostatný výtvarníci pôsobil aj on v Ruskej armáde ako prieskumník a jeho úkolom bolo zakresľovanie nepriateľských pozícií a tiež vojenských máp. V roku 1917 sa zaslúžil o založenie a vybavenie fotografického laboratória pri Československej streleckej brigáde.

V zborovských zákopoch

V juli 1917 sa zúčastnil bitky u Zborova, ktorej priebeh zo svojou skupinou dôkladne fotograficky zdokumentoval. Po bolševickom prevrate sa dostal s ostatnými legionármi na Sibír. Tam sa venoval umeleckej činnosti a tu vzniklo šesť jeho ilustrovaných pohľadníc.

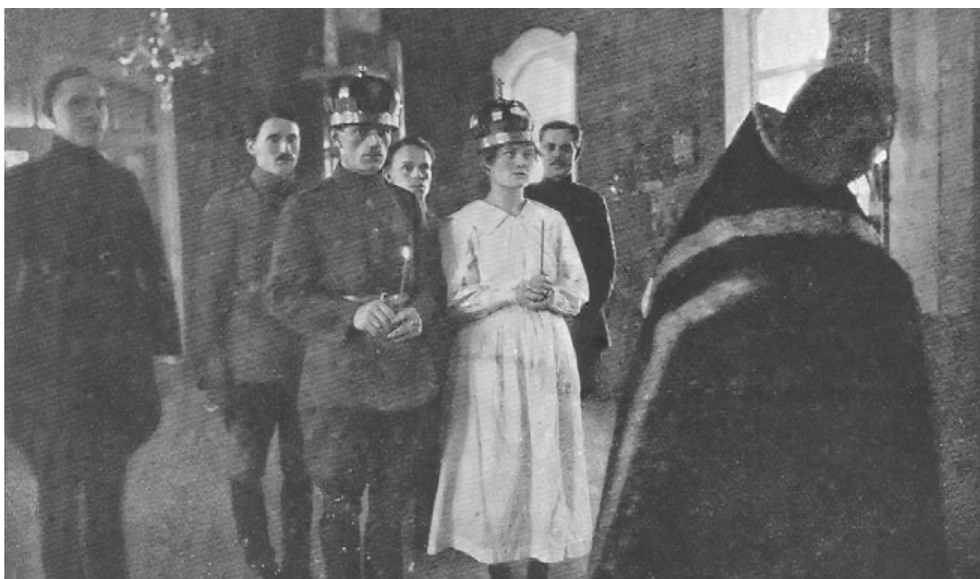

Bol úzko spätý s činnosťou tzv. Pochodové tiskárny a litografické dílny*, ktorá bola umiestnená vo vagóne vlaku. Bývali a pracovali v tzv. tepluškách čo boli za-
teplené vagóny. Súčasťou boli aj maliari a grafici Petr Pištěka, Jindřich Vlček, Ota
Matoušek a mnohý ďalší. Boli to práve oni ktorí vytvorili ilustrované časopisy

Houpačky a Sirotek. Vydávali osvetové knihy, učebnice, romány, poéziu a vytvárali grafiku vrátane poštových známok a bankoviek.

V Irkutsku sa zoznámil so svojou budúcou ženou Dagmar Salminšovou, ktorá pochádzala z Rigy. Tam sa s ňou v roku 1919 oženil a o rok neskôr prišli manželia Parolkovy späť do československa.

[illegible]

Usadili sa v legionarskej kolonii v Podolí. Postupne sa im narodili tri deti Radegast, Mojmír a dcéra Dagmar. Po vojne zostal v armáde a patrili k zakladateľom Památniku odboje.

V roku 1926 vo veku 43 rokov zomrel na tuberkulózu. O tri roky ho nasledovala aj jeho manželka. Skoro celý život sa venoval fotografii a kresleniu a má nesmiernu zásluhu na tvorbe česko-slovenských pohľadníc a známok v légii v Rusku.

*Úmrtý list Františka Parolka
a miesto jeho posledného odpočinku*

Obrazove predlohy:

- Vojenský historický ústav Praha
- Národní muzeum Praha (spravuje pozostalost' F. Paroubka)
- Depozitár zámku Buchlovice

Literatúra:

- Ilona Krbcová, Z deníku umělecké skupiny Františka Parolka, Histórie a vojenství LX,2,2011 s.120-123
- Platon Dějev, Výtvarníci legionáři, Praha 1937
- Radegast Parolek, Mé krásné i kruté 20. století, Academia, Praha 2013
- Monografie československých známek a poštovní historie 7 díl
s. 249, 250, 257, 258
- <https://sk.wikipedia.org/wiki/Litografia>

*Litografia (litografická tlač) je založená na princípe vzájomného odpudzovania masnoty a vody. Základným materiálom je litografický kameň alebo kamenná doska s úplne rovným povrchom. Na litografický kameň sa kreslí litografickou ceruzkou, litografickým tušom a inými materiálmi. Pokreslené miesta určené na odtlačanie priťahujú masnotu – prijímajú farbu. Miesta, ktoré sa neodtlačia, priťahujú vodu a odpudzujú tlačiarenskú farbu. Na navlhčený litografický kameň sa položí papier a odtlača sa pomocou tlačiarenského lisu.